

je avtor s tem svojim prispevkom postavil nekatere izmed ključnih mejnikov v sodobni teoretski sociologiji, ki je konec prejšnjega stoletja izrazito vplivala na empirično sociologijo. Beckova knjiga pa nemara še vedno ostaja opozorilo, da ob vseh možnostih dimenzioniranja družbenih pojavov, obdelovanja nekoč nepredstavljive množice podatkov, empiričnega proučevanja tudi kvalitativnih fenomenov ipd. morda tudi ob zvišujoči se ravni napovedljivosti vrste pojavov, še vedno ostaja širok prostor za »proizvodnjo« abstraktnjših konceptov – še zlasti v družbi, ki jo danes širok krog družboslovcev opredeljuje v terminih refleksivnosti. Ker nam gre tu bolj za opredelitev izhodišč za razumevanje problematike aktualnega družbenega konteksta kot za kompleksno interpretacijo Beckovega prispevka, ne bomo navajali vseh podrobnosti Beckovih distinkcij. Avtor je ugotovil, da se v tranziciji od razredne družbe k družbi tveganja »spremeni *kakovost skupnosti*.« Po Becku najdemo v »teh dveh tipih moderne družbe dva izrazito različna vrednostna sistema. Razredne družbe ostajajo zavezane idealu *enakosti* v njihovih razvojnih dinamikah (v različnih formulacijah od »enakih možnosti« do drugačnega socialističnega modela družbe).«² V družbi tveganja je bistveno drugače. Njena podlaga in motivirajoče gibalno je *varnost*:

»Medtem ko utopija enakosti vsebuje bogastvo vsebinskih in *pozitivnih* ciljev družbene spremembe, utopija družbe tveganja ostaja posebno *negativna* in *defenzivna*. V osnovi nas ne zanima več, da bi dosegli nekaj dobrega, ampak bolj da bi *preprečili* najhujše; samoomejevanje je prihajajoči cilj. Sanje razredne družbe so to, da vsakdo hoče in mora imeti *delež* potice. Utopija družbe tveganja je to, da bi vsakdo moral biti obvarovan pred zastrupitvijo.«³

Iz tega razvidno sledi, da sta za družbo tveganja določujoči psihološki kategoriji strahu in tesnobe, kar ni stvar avtorjevega pretiravanja ali nemara njegovega insistiranja na kritični drži, ampak prej označba svojevrstne paradoksnosti, ki prežema družbo tveganja. Ker se namreč poimenovanje *družba tveganja* nanaša predvsem na tako imenovane razvite zahodne demokracije, je vsekakor že na prvi pogled očitno, da doslej v zgodovini še ni bilo družb, ki bi v relativnem smislu zagotavljale toliko varnosti, kot jo prav te družbe, čeprav je neoliberalna revolucija pretežno znižala raven socialnega skrbstva. To je še bolj vidno, če upoštevamo primerjavo s tretjim sve-

² Ulrich Beck, *Risk Society*, London, Thousand Oaks, New Delhi 1992, 49.

³ N. m. Slabo poldrugo desetletje po izidu prve izdaje Beckove knjige, po izidu Fukuyamovega *Konca zgodovine* in po vmesnem padcu komunizma, je Russell Jacoby postavil podoben pesimistični poudarek v svoji knjigi *Konec utopije*: »Vse bolj od nas zahtevajo, naj izberemo med *statusom quo* in nečim slabšim. Zdi se, da druge alternative ne obstajajo. Vstopili smo v dobo vdanosti, v kateri oblikujemo svoja življenja, družine in kariere z majhnimi pričakovanji, da se bo prihodnost razlikovala od sedanjosti.« Russel Jacoby, *The End of Utopia*. New York 1999, XI.